

सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान पुन्ना, डोटीको चालु आ.व.२०८२/०८३ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार “प्रदेश सभाका माननीय सदस्यज्यूहरूका लागि नीति निर्माण तथा योजना तर्जुमामा AI को प्रयोग सम्बन्धी ३ दिवसिय क्षमता विकास कार्यक्रम (मिति २०८२/११/२९- २०८२/१२/०१)” कैलालीको चिसापानीमा सम्पन्न भएको छ । कार्यक्रममा प्रदेश सभाका २० जना सदस्यहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

विषय: AI, Digital Tools र Data-based Policy Making

१. परिचय र उद्देश्य

यस क्षमता विकास कार्यशालाको मुख्य उद्देश्य Artificial Intelligence (AI) र डिजिटल प्रविधिको प्रयोगमार्फत नीति निर्माण, योजना तर्जुमा तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनु हो । यसमा प्रदेश सभा सदस्य तथा सरोकारवालाहरूलाई AI, डाटा विश्लेषण, र साइबर सुरक्षाको व्यावहारिक प्रयोगबारे प्रशिक्षण दिइएको थियो ।

२. कार्यशालाको दैनिक गतिविधिहरू

दिन	मुख्य केन्द्रित विषयहरू
पहिलो दिन	AI र E-Governance को आधारभूत अवधारणा: Generative AI, Machine Learning र Chatbot को परिचय । ChatGPT, Gemini र Copilot प्रयोग गरी नीति अवधारणा, भाषण बुँदा र कार्ययोजना तयार गर्ने अभ्यास ।
दोस्रो दिन	Document, Image र Voice आधारित AI Tools: PDF विश्लेषण, OCR प्रविधिबाट टेक्स्ट निकाल्ने, र पुराना कागजी अभिलेखलाई डिजिटल रूपान्तरण गर्ने तरिका । साथै Voice-to-Text र Text-to-Voice प्रविधिको प्रयोग ।
तेस्रो दिन	डाटा र प्रमाणमा आधारित नीति निर्माण: Google/Microsoft Forms बाट सर्वेक्षण गर्ने, सरोकारवालाको फिडब्याक संकलन गर्ने र डाटा विश्लेषण गरी निष्कर्ष निकाल्ने । Integrated AI Workflow मार्फत 'Policy Brief' तयार गर्ने प्रक्रिया ।

३. डिजिटल सुरक्षा र सुशासन

- पारदर्शिता र सुशासन:** डिजिटल सार्वजनिक सेवामा AI को भूमिका र यसले सेवा प्रवाहमा ल्याउने सुधारबारे छलफल गरियो ।
- साइबर सुरक्षा:** फिसिड, ह्याकिड र डाटा चुहावटबाट बच्न Multi-Factor Authentication (MFA) को महत्त्व र आवश्यक सावधानीबारे जानकारी दिइयो ।

निष्कर्ष

यस कार्यशालाले AI र डिजिटल उपकरणहरूको एकीकृत प्रयोगमार्फत डाटामा आधारित, पारदर्शी र प्रभावकारी नीति निर्माण गर्ने क्षमता विकास गर्ने लक्ष्य राखेको छ । यसले डिजिटल प्रशासनलाई अझ सुदृढ र नागरिकमैत्री बनाउन मद्दत पुर्याउने विश्वास प्रतिष्ठानको रहेको छ ।

